

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/44/2000

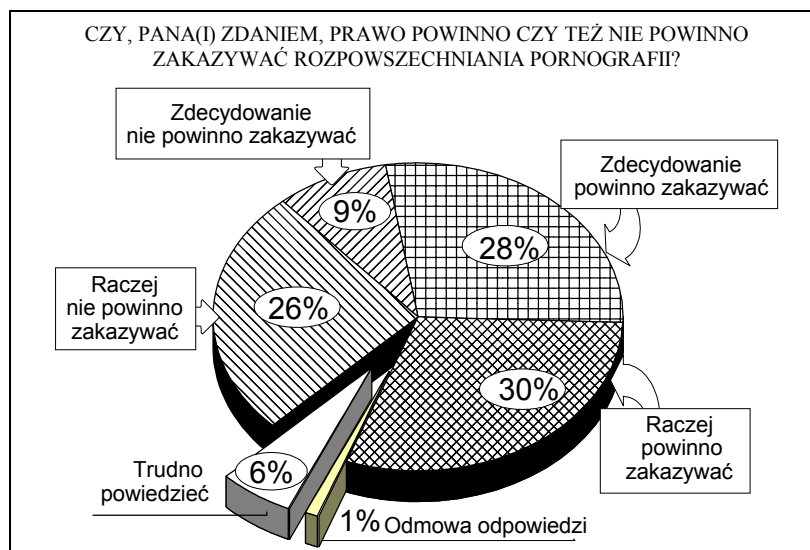
SPOŁECZEŃSTWO O PORNOGRAFII

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Co trzeci dorosły Polak (33%) przyznaje, iż miał kontakt z wydawnictwami, które określił jako pornograficzne. Badani ci mają bardziej liberalne poglądy, jeżeli chodzi o restrykcje dotyczące rozpowszechniania pornografii, niż osoby, które się z nią nie zetknęły.
- ◆ Ponad połowa respondentów (58%) uważa, że dostęp do pornografii jest w naszym kraju zbyt łatwy. Jednocześnie o połowę mniejsza grupa badanych określa dostęp do takich materiałów jako ani łatwy, ani trudny.
- ◆ Prawny zakaz rozpowszechniania pornografii popiera więcej niż połowa badanych, ponad jedna trzecia jest odmiennego zdania.

- ◆ Respondenci, którzy są przeciwni wprowadzaniu prawnego zakazu rozpowszechniania pornografii, w zdecydowanej większości (67%) uważają, że wydawnictwa pornograficzne powinny być dostępne jedynie w sex shopach.

Pornografia wzbudziła ostatnio falę gorących dyskusji. Wiele osób z różnych środowisk na nowo podjęło ten temat budzący liczne kontrowersje. W sporach ścierają się ze sobą zwolennicy penalizacji pornografii i przeciwnicy surowych restrykcji. Argumenty odnoszą się zarówno do szkodliwości odbioru materiałów pornograficznych, jak też do kwestii związanych z ich produkcją. Ponadto spory toczą się wokół dostępności pornografii na rynku wydawniczym.

Przed kilkoma dniami Sejm, podtrzymując wcześniejszą decyzję Senatu, uchwalił całkowity zakaz produkcji i rozpowszechniania pornografii. W tym świetle interesujące będą z pewnością wyniki dotyczące badania opinii społecznej na ten temat¹.

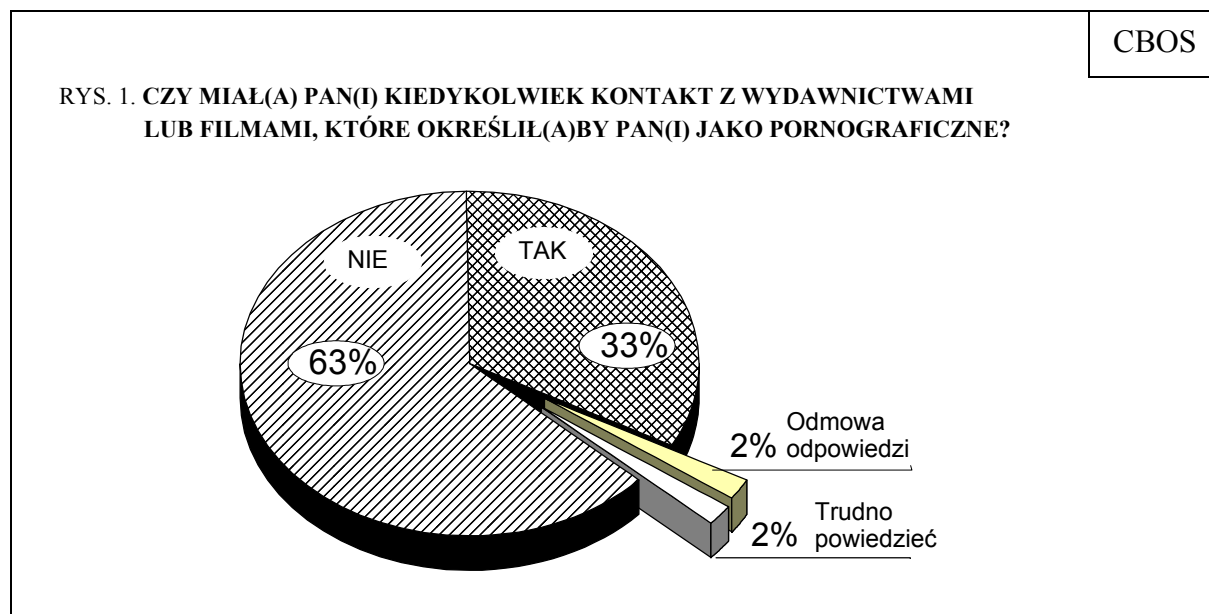
Pytania, jakie postawiliśmy respondentom, dotyczyły przede wszystkim oceny dostępności pornografii na rynku oraz kwestii ewentualnego jej ograniczenia. Zadając te pytania pozostawiliśmy jednak badanym swobodę w definiowaniu pornografii. Dla rezultatów naszego sondażu oznacza to, że odpowiedzi cechuje trudny do określenia poziom subiektywizmu. Społeczna definicja pornografii może się całkowicie różnić od ujęć prawnych lub naukowych, a nawet zupełnie rozmijać się z prawdą. Porównując jednak omawiane dane z wynikami sondażu², przeprowadzonego przez CBOS w styczniu '94, można powiedzieć, że około 40% badanych ujmuje pornografię w sposób zbliżony do prawnej definicji tego zjawiska.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (116), 13-18 stycznia 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłej ludności Polski (N=1075).

² Por. komunikat CBOS „Pornografia w opiniach społeczeństwa”, styczeń 1994.

ODBIORCY PORNOGRAFII

Co trzeci dorosły Polak deklaruje, że miał kontakt z wydawnictwami i filmami, które określił jako pornograficzne.

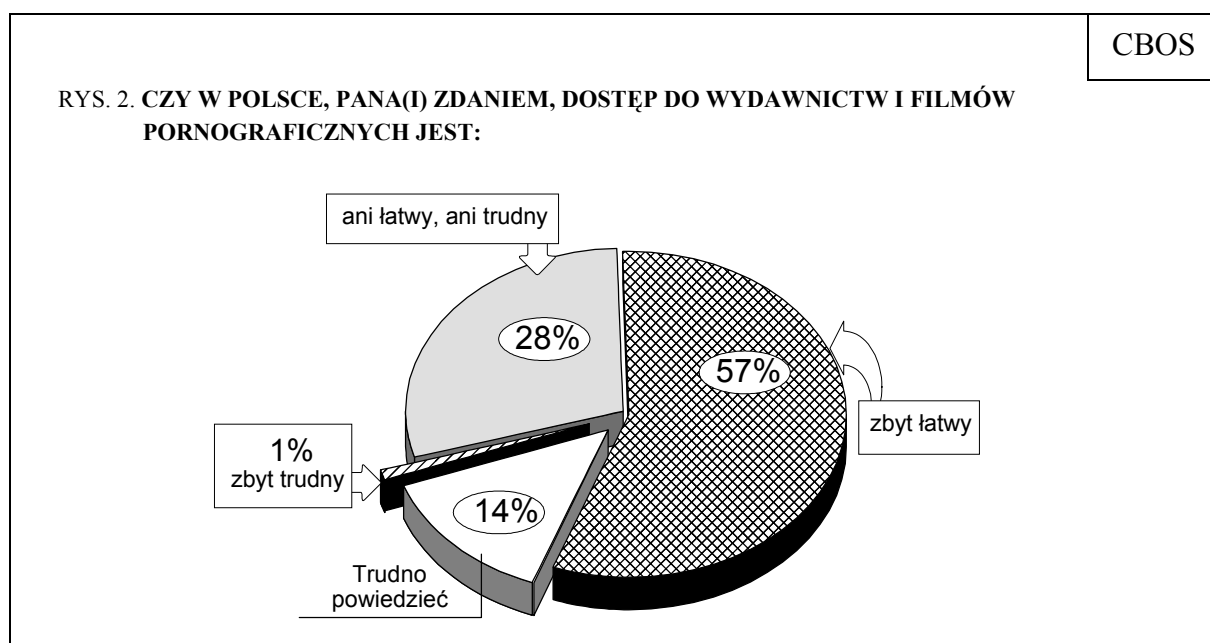

Do oglądania wydawnictw i filmów pornograficznych dwukrotnie częściej przyznawali się mężczyźni (45%) niż kobiety (22%). Trudno się temu dziwić, skoro większość wydawnictw tego typu adresowanych jest właśnie do mężczyzn. Kontakt z publikacjami pornograficznymi najczęściej mieli - jak wynika z deklaracji - badani w wieku młodszym i średnim, mieszkańcy największych miast oraz respondenci z wyższym wykształceniem, najrzadziej zaś - mieszkańcy wsi (zob. tabele aneksowe).

Wśród odbiorców pornografii najmniej jest osób religijnych. Spośród ankietowanych uczestniczących raz w tygodniu w praktykach religijnych co czwarty (26%) przyznał, że miał kontakt z publikacjami pornograficznymi. Tak samo odpowiedziało dwukrotnie więcej badanych (54%), którzy w ogóle nie biorą udziału w praktykach religijnych.

DOSTĘPNOŚĆ PORNOGRAFII

Ponad połowa respondentów uważa, że dostęp do materiałów pornograficznych jest w Polsce zbyt łatwy, natomiast o połowę mniejsza grupa określa go jako ani łatwy, ani trudny. Tylko co setna osoba (1%) twierdzi, że w naszym kraju dostęp do wydawnictw i filmów pornograficznych jest zbyt trudny.

Przekonanie, że treści pornograficzne są zbyt łatwo dostępne, wyrażają przede wszystkim kobiety, a także mieszkańcy wsi i miast do 100 tys. ludności. Jako zbyt łatwo dostępną określają pornografię również badani regularnie uczestniczący w praktykach religijnych.

Interesujące jest to, że zarówno osoby mające za sobą kontakty z pornograficznymi wydawnictwami i filmami, jak i te, które twierdzą, że się z nimi nie zetknęły, w jednakowym stopniu uznają, że pornografia jest u nas zbyt łatwo dostępna.

Tabela 1

Czy w Polsce, Pana(i) zdaniem, dostęp do wydawnictw i filmów pornograficznych jest:	Czy miał(a) Pan(i) kiedykolwiek kontakt z wydawnictwami lub filmami, które określił(a)by Pan(i) jako pornograficzne?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
- zbyt łatwy	59	57	42
- ani łatwy, ani trudny	38	25	16
- zbyt trudny	1	1	0
Trudno powiedzieć	3	17	42

Respondentów zapytaliśmy również, czy uważają, że rozpowszechnianie pornografii powinno być w Polsce prawnie zakazane.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, prawo powinno czy też nie powinno zakazywać rozpowszechniania pornografii?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I 1994	I 2000
	w procentach	
Zdecydowanie powinno zakazywać	21	28
Raczej powinno zakazywać	28	30
Raczej nie powinno zakazywać	27	26
Zdecydowanie nie powinno zakazywać	9	9
Trudno powiedzieć	14	6
Odmowa odpowiedzi	1	1

Ponad połowa pytaných (58%) popiera prawny zakaz rozpowszechniania pornografii. Odsetek ten wzrósł od roku '94 o 9 punktów. Więcej niż co trzeci badany - tak samo jak w sondażu sprzed sześciu lat - sprzeciwia się wprowadzaniu prawnego zakazu rozpowszechniania pornografii.

Wśród orędowników restrykcji prawnych wyraźnie więcej jest kobiet (62%) niż mężczyzn (51%), więcej też osób starszych powyżej 65 roku życia (79%). Natomiast wśród badanych w wieku od 18 do 24 lat przeciwnicy prawnego zakazu (49%) przeważają nad zwolennikami (44%).

Za prawnym zakazem rozpowszechniania tego typu wydawnictw częściej są również mieszkańcy wsi (66%) niż wielkich miast (45%) i osoby o poglądach prawicowych (61%).

Do zwolenników wprowadzenia restrykcji prawnych za rozpowszechnianie pornografii należy również większość osób, które nigdy nie widziały wydawnictw i filmów tego rodzaju. Zdecydowanie bardziej liberalne poglądy w tej kwestii mają ankietowani, którzy zetknęli się już z pornografią. Poznanie zjawiska mogło więc wpłynąć na złagodzenie stanowiska dotyczące jego zdelegalizowania.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, prawo powinno czy też nie powinno zakazywać rozpowszechniania pornografii?	Czy miał(a) Pan(i) kiedykolwiek kontakt z wydawnictwami lub filmami, które określił(a)by Pan(i) jako pornograficzne?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zdecydowanie powinno zakazywać	14	35	13
Raczej powinno zakazywać	31	30	31
Raczej nie powinno zakazywać	36	22	29
Zdecydowanie nie powinno zakazywać	14	6	12
Trudno powiedzieć	4	7	15
Pominięto odmowy odpowiedzi.			

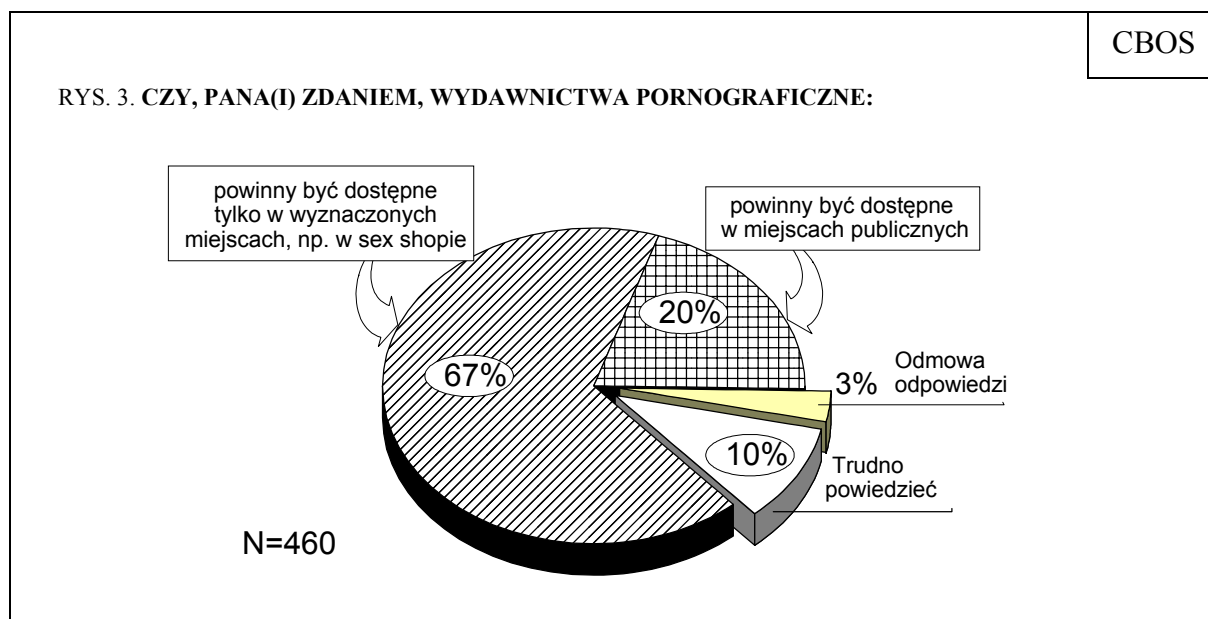
Badani, którzy uważają, że pornografia jest w Polsce zbyt łatwo dostępna, w większości twierdzą również, iż powinien istnieć zakaz jej rozpowszechniania. Natomiast osoby, które określają dostęp do pornografii jako ani łatwy, ani trudny, najczęściej sprzeciwiają się wprowadzaniu takiego zakazu.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, prawo powinno czy też nie powinno zakazywać rozpowszechniania pornografii?	Czy, Pana(i) zdaniem, dostęp do wydawnictw i filmów pornograficznych jest:			
	zbyt łatwy	ani łatwy, ani trudny	zbyt trudny	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zdecydowanie powinno zakazywać	37	7	35	32
Raczej powinno zakazywać	34	26	42	21
Raczej nie powinno zakazywać	20	44	6	17
Zdecydowanie nie powinno zakazywać	5	17	18	8
Trudno powiedzieć	4	6	0	23
Pominięto odmowy odpowiedzi.				

Osoby, które nie zgadzają się na wprowadzenie prawnego zakazu rozpowszechniania pornografii, w zdecydowanej większości (67%) uważają jednak, że wydawnictwa tego rodzaju powinny być dostępne tylko w wyznaczonych miejscach, np. w sex shopach. Co piątemu respondentowi z tej grupy nie przeszkadzałaby natomiast obecność tego typu materiałów w miejscach publicznych, takich jak kioski z gazetami i wypożyczalnie kaset wideo.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE NIE ZGADZAJĄ SIĘ NA PRAWNY ZAKAZ ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII

★

★

★

Pornografia, która przed rokiem '89 była przedmiotem tabu w oficjalnym obiegu wydawniczym (zarówno prasowym, jak i filmowym), wraz z wolnością słowa trafiła na półki z gazetami i do wypożyczalni kaset wideo. Do kontaktu z tego typu wydawnictwami przyznał się co trzeci ankietowany, nie wiemy natomiast, ile osób ukryło ten fakt przed ankierem.

Ponad połowa badanych uważa, że dostęp do pornografii jest w Polsce zbyt łatwy. Prawdopodobnie z tego powodu również ponad połowa respondentów przychyliła się do wprowadzenia prawnego zakazu jej rozpowszechniania. Trudno w tym miejscu osądzić, w jakim stopniu potrzeba restrykcji jest wynikiem racjonalnych przesłanek, w jakim zaś - lęku przed nieznanym, skoro zwolennicy zakazu to w większości (65%) osoby, które stwierdziły, że nigdy pornografii nie widziały. Jednocześnie należy zauważyć relatywnie większy liberalizm w tej kwestii u osób, które zetknęły się z pornografią (50% przeciwników prawnego zakazu deklarowało taki kontakt).

Opracował
Arkadiusz SĘK

A N E K S

Tabela 1. Czy miał(a) Pan(i) kiedykolwiek kontakt z wydawnictwami lub filmami, które określił(a)by Pan(i) jako pornograficzne?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	Liczba osób
Ogółem	33	63	2	2	1075
Płeć					
Mężczyźni	45	51	3	2	510
Kobiety	22	74	1	3	565
Wiek					
18-24 lat	41	54	1	4	154
25-34	45	52	2	1	190
35-44	40	58	1	1	205
45-54	32	63	3	1	233
55-64	24	70	3	2	111
65 lat i więcej	10	85	1	4	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	73	3	4	397
Miasto do 20 tys.	37	63	0	0	127
20-100 tys.	37	58	3	2	212
101-500 tys.	40	57	1	2	187
501 tys. i więcej mieszk.	45	53	2	0	152
Wykształcenie					
Podstawowe	16	79	2	4	287
Zasadnicze zawodowe	31	66	2	2	279
Średnie	39	57	2	2	406
Wyższe	59	40	2	0	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	65	34	2	0	65
Prac. umysł. niż. szczebla	37	59	4	0	118
Pracownicy fiz.- umysł.	37	63	0	1	64
Robotnicy wykwalifikowani	43	55	2	0	107
Robotnicy niewykwalifik.	25	71	0	4	43
Rolnicy	18	77	3	3	70
Pracujący na własny rach.	63	31	1	5	65
Bierni zawodowo					
Renciści	16	77	5	1	106
Emeryci	13	83	1	3	201
Uczniowie i studenci	53	44	0	3	63
Bezrobotni	32	61	1	6	114
Gospodynie domowe i inni	32	64	4	0	57
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	41	56	3	0	205
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	45	51	2	2	84
sekt. pryw. poza rolnict.	47	50	1	2	187
prywatnym gosp. rolnym	18	76	3	3	78
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	28	66	1	4	201
276-399	24	74	1	1	119
400-549	30	66	3	0	240
550-799	31	67	1	1	127
Powyżej 799 zł	50	48	1	1	178
Ocena własnych war. mater.					
Złe	29	67	2	2	341
Średnie	29	66	3	3	494
Dobre	47	51	1	1	239
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	77	0	3	73
Raz w tygodniu	26	69	3	2	530
1-2 razy w miesiącu	37	58	2	3	162
Kilka razy w roku	39	59	0	2	197
W ogóle nie uczestniczy	54	44	1	1	112
Poglądy polityczne					
Lewica	35	64	0	0	301
Centrum	34	61	2	3	298
Prawica	39	57	3	1	271
Trudno powiedzieć	18	75	3	5	202

Tabela 2. Czy w Polsce, Pana(i) zdaniem, dostęp do wydawnictw i filmów pornograficznych jest:
(%)

	zbyt łatwy	ani łatwy, ani trudny	zbyt trudny	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	Liczba osób
Ogółem	57	28	1	14	0	1075
Płeć						
Mężczyźni	54	34	1	11	0	510
Kobiety	59	24	1	16	0	565
Wiek						
18-24 lat	61	33	1	4	0	154
25-34	65	29	1	5	0	190
35-44	58	31	1	9	1	205
45-54	51	34	1	14	0	233
55-64	58	27	1	15	0	111
65 lat i więcej	49	15	1	34	0	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	59	21	1	18	0	397
Miasto do 20 tys.	60	28	0	13	0	127
20-100 tys.	61	27	1	11	0	212
101-500 tys.	53	36	0	10	1	187
501 tys. i więcej mieszk.	46	40	2	12	0	152
Wykształcenie						
Podstawowe	54	18	2	25	1	287
Zasadnicze zawodowe	65	23	0	12	0	279
Średnie	55	35	1	9	0	406
Wyższe	46	46	0	8	0	104
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	50	44	0	6	0	65
Prac. umysł. niż. szczebla	53	41	0	7	0	118
Pracownicy fiz. - umysł	56	35	0	8	1	64
Robotnicy wykwalifikowani	61	28	0	12	0	107
Robotnicy niewykwalifik.	65	13	0	23	0	43
Rolnicy	54	32	3	12	0	70
Pracujący na własny rach.	51	37	3	6	2	65
Bierni zawodowo						
Renciści	52	19	0	29	0	106
Emeryci	52	18	2	27	0	201
Uczniowie i studenci	58	42	0	0	0	63
Bezrobotni	66	26	2	6	0	114
Gospodynie domowe i inni	70	22	0	8	0	57
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	52	35	0	13	0	205
spółce właścicieli	55	33	0	12	0	84
prywatnych i państwa	58	35	1	5	1	187
sekt. pryw. poza rolnict.	54	31	3	12	0	78
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	67	19	0	12	1	201
276-399	59	23	0	18	0	119
400-549	55	29	2	15	0	240
550-799	51	34	1	15	0	127
Powyżej 799 zł	53	37	0	9	0	178
Ocena własnych war. mater.						
Złe	59	22	1	17	0	341
Średnie	55	30	1	13	0	494
Dobre	55	33	1	11	0	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	71	15	2	13	0	73
Raz w tygodniu	62	22	1	15	0	530
1-2 razy w miesiącu	54	34	2	10	0	162
Kilka razy w roku	48	39	0	13	1	197
W ogóle nie uczestniczy	44	43	1	13	0	112
Poglądy polityczne						
Lewica	50	38	1	10	0	301
Centrum	61	26	1	11	0	298
Prawica	62	27	1	10	0	271
Trudno powiedzieć	53	19	0	27	1	202

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, prawo powinno czy też nie powinno zakazywać rozpowszechniania pornografii?
 1 - Zdecydowanie powinno zakazywać; 2 - Raczej powinno zakazywać; 3 - Raczej nie powinno zakazywać;
 4 - Zdecydowanie nie powinno zakazywać

	(%)						
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	Liczba osób
Ogółem	28	30	26	9	6	1	1075
Płeć							
Mężczyźni	22	29	29	12	7	1	510
Kobiety	32	30	24	6	5	1	565
Wiek							
18-24 lat	17	27	37	12	6	1	154
25-34	19	38	22	11	9	1	190
35-44	22	32	31	10	4	1	205
45-54	24	25	32	12	5	1	233
55-64	30	32	24	6	7	1	111
65 lat i więcej	54	25	11	2	7	1	183
Miejsce zamieszkania							
Wieś	33	33	18	7	8	1	397
Miasto do 20 tys.	31	30	28	7	4	1	127
20-100 tys.	22	36	24	11	5	1	212
101-500 tys.	23	22	38	9	6	3	187
501 tys. i więcej mieszk.	21	23	36	14	5	0	152
Wykształcenie							
Podstawowe	43	24	18	5	9	1	287
Zasadnicze zawodowe	25	31	28	9	5	1	279
Średnie	21	33	28	11	6	1	406
Wyższe	17	30	37	15	1	0	104
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	12	31	34	21	0	2	65
Prac. umysł. niż. szczebla	20	28	40	7	4	0	118
Pracownicy fiz. - umysł.	17	28	39	11	4	1	64
Robotnicy wykwalifikowani	20	32	24	16	8	0	107
Robotnicy niewykwalifik.	24	36	21	13	6	0	43
Rolnicy	27	46	13	7	6	0	70
Pracujący na własny rach.	15	23	30	13	13	6	65
Bierni zawodowo							
Renciści	38	24	25	3	8	1	106
Emeryci	48	28	13	5	6	1	201
Uczniowie i studenci	17	32	32	8	11	0	63
Bezrobotni	26	30	33	8	2	1	114
Gospodynie domowe i inni	28	24	29	10	10	0	57
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	21	33	32	9	5	1	205
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	22	22	39	16	1	0	84
sekt. pryw. poza rolnict.	17	29	32	13	6	3	187
prywatnym gosp. rolnym	27	45	12	7	8	0	78
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	29	35	23	7	4	2	201
276-399	30	29	28	6	8	1	119
400-549	31	29	25	5	9	1	240
550-799	23	35	24	14	3	1	127
Powyżej 799 zł	22	29	29	14	5	1	178
Ocena własnych war. mater.							
Złe	32	29	23	10	6	1	341
Średnie	27	31	27	7	7	1	494
Dobre	22	29	31	13	5	1	239
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	47	29	16	2	5	2	73
Raz w tygodniu	33	33	22	5	6	1	530
1-2 razy w miesiącu	20	32	29	13	6	0	162
Kilka razy w roku	18	27	35	12	6	2	197
W ogóle nie uczestniczy	18	17	35	21	7	2	112
Poglądy polityczne							
Lewica	23	26	35	10	6	0	301
Centrum	29	30	26	9	5	1	298
Prawica	27	34	24	9	5	0	271
Trudno powiedzieć	34	28	16	9	9	3	202